

Det hände sig vid den tiden...

Så här i juletider bör det vara på sin plats med ett något primärvårdsinspirerat julevangelium. Ett glatt budskap till alla oss i primärvården.

Det hände sig vid den tiden att från regering och riksdag utgick ett påbud att det skulle satsas på primärvården. Något som kändes angeläget inte minst med tanke på att det snart är valår och en lätt oro gjort sig gällande rörande möjligheterna att även i framtiden få vara med om att leda bl.a. primärvården framåt till nya segrar för mänskligheten. Att alltför nära valet komma med en så här stor nyhet var dock alla bland makthavarna överens om att det alls icke gick för sig. Därför var det synnerligen angeläget att man levererade det glada budskapet redan nu, trots att julhelgen närmade sig. Under ett gemytligt möte i huvudstaden delgavs alla landstings politiska ledningar den goda nyheten att nu var det rätt tid för en primärvårdssatsning. Flera landstingspolitiker, speciellt de som varit med ett antal år (möjligen flera decennier?), tyckte att det var något

välbekant i budskapet men ville naturligtvis inte lägga sordin på den annars så muntra stämningen som nu utbredd sig bland delegaterna.

Så färdades då var och en hem till sina landsting och regioner med en varm känsla av att nu hade man för en gångskull något intressant att presentera under kommande landstingsmöten. Vid dessa möten framfördes det glada budskapet att det från högsta ort i huvud-

staden påbjudits att primärvården var en viktig inrättning som man skulle satsa på. Det framfördes entusiastiska redogörelser för hur viktigt det var att vården var nära folket och att man hade inflytande över densamma. Många fick intrycket att hittills hade primärvården, speciellt deras läkare, befunnit sig mycket långt från folket möjligen i något dunkelt utrymme. Bland det som framfördes som viktigt uppmärksammades speciellt att politiker och administratörer skulle ha stort inflytande. Det var ju trots allt dessa som visste vad folket (väljarna?) efterfrågade, även om man inte direkt hade frågat någon. Att fråga var de flesta överens om att var en alltför omständlig omväg – ”det känns ju liksom i luften vad folk vill ha” – var det förtroendeingivande tillropet man hälsade varandra med.

Under landstingsmötena spreds först en uppsluppen glädje och överraskning, ungefär som om någon helt oväntad hade tilldelats Nobels litteraturpris eller att någon med tvivelaktig matlagingsförmåga utsetts till årets kock trots att han eldat upp oxfilén i sin iver att åstadkomma en ny variant av flambering. Sedan började en och annan påminna sig att man nog hade hört detta glada

budskap flera gånger tidigare, fast då i en något annorlunda version. Ibland faktiskt i en helt annan version men tiderna förändrades ju och nu krävs nya tag. Vad det inte huserade det hette för ett tag sedan? Sen hade det väl även varit något med "kanonpengar" men som sedan visade sig vara mycket av lösa skott, eller kanonskott som träffat någon annanstans och inte i primärvården. Några delegater med sinne för ekonomiska realiteter anade snabbt att nu vankades det nya utgifter som man säkerligen inte hade råd med. I god anda, innan den sedvanliga jullunchen skulle avnjutas, bestämdes nästan enhälligt att landstingens administratörer får i uppdrag att så snabbt som möjligt arbeta fram ett förslag kring hur det glada budskapet från högre ort skall förvaltas ute i bygderna. Det rådte under lunchen en försiktig men uttalad enighet över partigränserna att "de där uppe i huvudstaden" inte riktigt förstod hur man hade det här "ute i bygderna". Årets goda julsill, som serverades under jullunchen, lindrade dock i viss mån denna negativa tankedistraktion och alla åkte hem till de sina och firade en god jul med en förvisning om att man nu var på väg att åstadkomma något som kommer att omnämnas med värme och stolthet under årtionden framöver. Någon lekte rent av med tanken att man kanske skulle producera en skriftlig sammanställning med titeln – Nu är vi på väg...

En sådan skulle ju kunna följas av ytterligare en skrift senare med titeln – Nu har vi kört av vägen... – detta om man inte riktigt lyckades komma ända fram vilket kändes som en finurlig ordlek i sammanhanget. Men icke sådana mörka tankar så här i juletid!

Administratörerna, som icke var få till antalet, kastade sig ivrigt eller åtminstone med lätt återhållsam iver, över uppdraget redan under mellandagarna. Någon tid till att ränna på stan och leta efter fynd på mellandagsrean fanns definitivt icke! De administratörer som varit med ett tag, och visste hur slipstenar skall dras, letade snabbt

fram dokument som författats under de gånger det tidigare utfärdats påbud från högre ort. Kanske fanns det i dessa något som kunde användas på nytt? De med lite större ansvar för ekonomiska frågeställningar tyckte sig redan efter en snabb översiktlig kostnadsberäkning kunna konstatera att det här har vi inte råd med. Med tanke på att de flesta landsting redan belastat sina medborgare med ett skatteuttag som skulle gjort vilken medeltida feodalherre som helst grön av avund kändes en skattehöjning inte riktigt som den mest optimala vägen. De flesta feodalherrar hade ju gått en ond bråd död till mötes då småfol-

ket fått nog. Således måste andra vägar beträddas för att i någon mån leva upp till det glada budskap som delgivits från högre ort.

Nu vidtog en febril aktivitet. Först behövde man på ett välformulerat sätt delge befolkningen att nu var det deras behov av en maximalt tillgänglig primärvård, helst även med egen läkare till alla, som var det absolut viktigaste. Sedan måste fackliga företrädare, och primärvårdschefer, på något minst lika välformulerat sätt delges beskedet om att nu arbetar vi på politisk nivå mycket intensivt med att utveckla primärvården. Vi har avdelat några tjänstemän, eller till och med ett antal strateger, till att enbart syssla med att utreda vad som behöver göras. Dessa har redan i sin första rapport meddelat att de funnit att något behöver göras! Fler rapporter har

utlovats inom en snar framtid efter det att man haft ett antal sammanträden och även haft möjligheter till att ”bolla idéer” mellan olika landsting. Det kanske trots allt finns några som kommit på något ingen tänkt på innan (kanske någon ny yrkesgrupp som man skulle kunna introducera i primärvården som komplement till de alltmer sällsynta allmänläkarna?). Man kanske skulle kunna öka öppettiderna och rent av ha öppet hela dygnet – det klarar ju en del bensinstationer av så varför icke vi också?

Så gick tiden och det glada budskapet om det stora lyftet för primärvården hade nu blivit omskrivet i flera rapporter och tolkningar. Från centralt håll framhölls med jämna mellanrum att – ”vi är på väg men det är en process som måste få ta sin tid”. Tar det bara tillräckligt lång tid så kan man ju på nytt presente-

ra ett nytt, och möjligen ännu gladare budskap, om primärvårdens ljusnade framtid. De flesta var dock överens om att något stort var på gång även om man tyckt sig känna igen mycket från tidigare dagar. Kanske, kanske kommer det väl trots allt hända något framöver. Vi vill ju så gärna att det skall bli bra, även med primärvården.

CHRISTER OLOFSSON
Distriktsläkare

*(med decenniars erfarenhet
av primärvårdssatsningar)*

Annons